

(materieele) belangen in het oog, terwijl tevens gelet dient te worden op de splitsing der praktijk. Indien men het met zich zelf eens is geworden, wat het *meest wenschelijk* is, dient men zich daarnaast rekenschap ervan te geven, wat *mogelijk* is, nadat men bepaald heeft of zooveel mogelijk vrijheid dan wel dwang moet heerschen.

Koog aan de Zaan, 25 Februari 1919.

C. W. VRENDENBERG.

V.

Er zijn nu reeds vele bladzijden in dit *Tijdschrift* beschreven door vele vooraanstaande mannen in onze Maatschappij, maar geen dezer heeft mij een raad gegeven, die juridisch iets consequents heeft, omtrent hetgeen vooraf behoort te gaan aan al datgene, waarover nu zooveel geredekaveld wordt.

Mijns inziens zijn er slechts twee mogelijkheden, nadat de algemeene vergadering in December de hoofdbestuursvorstellen niet in behandeling nam. Het hoofdbestuur had zich hierbij kunnen nederleggen en den wensch der algemeene vergadering uitvoeren (wat ik meen, dat zeer goed mogelijk ware geweest), of het had de afstemming der voorstellen als een échec te beschouwen en moeten heengaan. Dit laatste doet het nu wel, maar eenigszins aarzelend. Het blijft gedeeltelijk hangen. Enkele oude leden met eenige nieuw toegevoegde leden hebben zich bereid verklaard de zaak loopende te houden en hebben bovendien getracht een oplossing te vinden om uit deze impasse te geraken. Dit is half werk en volstrekt verkeerd. Dit zal de Maatschappij niet uit het moeras helpen, maar er dieper in. De fout zit hier. Het oude hoofdbestuur gaat heen. Goed! *Maar dan ook zoo spoedig mogelijk. In den kortst mogelijken tijd, liefst binnen een maand, had een nieuwe buitengewone algemeene vergadering bij elkaar geroepen moeten zijn*, waar een nieuw hoofdbestuur, naar den wensch, uitgedrukt op de buitengewone algemeene vergadering, in December gehouden, was gekozen, en dit nieuwe hoofdbestuur had staande deze vergadering het voorstel ter tafel gebracht: de vakbeweging in of buiten de Maatschappij. Ik beveel deze oplossing nog aan als de eenige, die gevolgd kan worden. De secretaris behoort voortaan een adviseerende stem te hebben. Kan hij zich hiermede niet vereenigen, het spijt mij voor hem. Het belang der Maatschappij gaat boven een persoonlijk belang. Onze dankbaarheid ten opzichte van hem mag niet uitloopen op een schade voor de belangen onzer Maatschappij. Dat kunnen wij niet verantwoord tegenover de leden der Maatschappij, die na ons komen en de zaken objectiever zullen beoordeelen.

Rotterdam, 25 Februari 1919.

J. H. AKKERMAN.

CLASSEERING EN RECLASSEERING VAN ARBEIDERS.

Collega F. HIJMANS heeft in het vorige nummer van ons *Tijdschrift* denkbeelden ontwikkeld om te komen tot de oprichting van een centraal instituut met afdelingen in den lande verspreid, ter classeering der arbeiders of reclasseering na ongeval of ziekte. Mijn grief tegen dit opstel is, dat het te veel naar de schrijftafel riekt en te weinig rekening houdt met dat, wat reeds bereikt is of spoedig bereikt zal worden, terwijl het ontwerp anderzijds zóó topzwaar is, dat de verwezenlijking van de goede gedachte, die er aan ten grondslag ligt, begraven dreigt te worden door den omvang van de gestelde taak. „*Qui trop embrasse, mal étreint*”.

HIJMANS wenscht allereerst de beroepskeuze op sterk gedetailleerde wijze. De psycholoog (let wel, in de eerste plaats genoemd) en de geneeskundige moeten samen den jeugdigen of volwassen werkman onderzoeken. Dit alles herinnert sterk aan de voorstanders van het stelsel van TAYLOR-GILBRETH. Het is de school van MÜNSTERBERG, AMAR c. s.. In het stuk van HIJMANS wordt het voor en tegen hiervan eenvoudig niet aangeroerd, evenmin besproken de vraag, of de industriele verhoudingen plaats bieden aan of vraag hebben naar een dusdanige gedetailleerde arbeidsprestatie. De tegenwoordige industrie, en zeer zeker in de toekomst, gaat naar een zeer sterke arbeidsverdeling met overwegend machinalen arbeid. De arbeidsmethoden worden steeds eenvoudiger; vak-kennis wordt steeds meer een overbodige weelde voor de massa.

Belangrijker is mijn grief, dat HIJMANS geheel heenglijdt over de vraag, of de psychiatrische wetenschap reeds zóó ver is, om op het praktische leven toegepast te worden. Laat mij het grof en onbillijk zeggen, maar het geeft het best de meening weer: mag de psychiatrie losgelaten worden op het maatschappelijk leven in den vorm, zooals door HIJMANS, MÜNSTERBERG, GILBRETH, enz. bedoeld wordt? Ik aarzel niet, deze vraag ontkennend te beantwoorden. De proefondervindelijke psychiatrie inzake beroepskeuze staat nog in de kinderschoenen en doet pas haar eerste pasjes. Ik moet ernstig waarschuwen voor het ondernemen van een taak, waartoe de geneeskundige wetenschap nog niet is uitgerust; en de geneeskundigen en de arbeiders en de industrieelen zouden voornamelijk niet anders dan displezier ervan hebben. Laat ons — dit was de slotsom van een onlangs door mij gehouden rede in den Amsterdamschen geneeskundigen kring — ons er toe bepalen, te doen wat wij zeker onder de knie hebben, n.l. aansturen op een geneeskundig toezicht bij de beroepskeuze in fabrieken en werkplaatsen, doch ons daarbij beperken in hoofdzaak tot de lichamelijke gesteldheid. Laat ons de keuring van jeugdige en volwassen arbeiders goed doen, naar bepaalde en goedbestudeerde voorschriften. Laat ons zorgen, dat de geneeskundigen begrip krijgen van de arbeidsmethode, de eischen, die de beroepen stellen, enz.. Laat ons verder in 's hemels naam niet het door HIJMANS geprezen particuliere initiatief volgen; dit zou geheel ingaan tegen de ontwikkelingslijn, die overal is waar te nemen. Hier te lande, in Amsterdam, den Haag, enz. zijn gemeentelijke commissies tot beroepskeuze ingesteld. Hetzelfde ziet men in Duitschland, in talrijke groote steden; Engeland, Ierland en Schotland zijn nog verder gegaan; in 1910 gaf de „Choice of Employment Act” in Engeland en Wales aan de plaatselijke onderwijs-autoriteiten bevoegdheden met betrekking tot de zorg voor de opleiding van personen beneden het 17de jaar. In Londen is een centraal lichaam, dat de leiding op zich genomen heeft. Overal maken de schoolartsen zich op, om hun aandeel te nemen in de beroepskeuze.

HIJMANS legt verder het zwaartepunt op de reclasseering van arbeiders, die door een ongeval verminkt of door ziekte niet in staat zijn hun gekozen beroep te blijven uitoefenen. Ook daarvoor is zijn instituut niet noodig, omdat hij over het hoofd ziet, dat hiervoor twee instituten beschikbaar zijn of zullen komen. Voor de ongevalspatiënten dient de rijksverzekeringsbank en te dien opzichte wijs ik naar de dissertatie van den geneeskundigen adviseur der rijksverzekeringsbank, en naar de artikelen van dienzelfden schrijver en van mr. BERDENIS VAN BERLEKOM in de *Sociale Voorzorg*; en wat de door ziekte ongeschikt geworden arbeidskracht betreft, hiervoor zal de ziekteverzekeringswet zonder twijfel de organen scheppen; en het laat zich toch aanzien, dat de ziekteverzekerings- en invaliditeitswetten binnen niet te langen tijd in het *Staatsblad* zullen worden afgekondigd.

Aan alle zijden wordt dus gewerkt aan een gezonde ontwikkeling van het moeilijke vraagstuk der beroepskeuze; een wettelijke regeling, in navolging van het Engelsche voorbeeld, zal komen; de rijksverzekeringsbank en de ziektekassen zullen de reclasseering der gewonden en zieken ter hand nemen; aan deze ontwikkeling moet ieder naar zijn krachten rustig meewerken. Industrieelen en vakorganisaties zijn waakzaam en actief, en het is mijns inziens allermint de tijd om met dergelijke slecht gefundeerde plannen, die noch rekening houden met ons kunnen, noch met wat reeds tot stand is gekomen, aan te komen.

Amsterdam, 23 Februari 1919.

L. HEIJERMANS.

VLEKTYPHUS ZONDER EXANTHEEM (?)

Naar aanleiding van de mededeeling van collega VAN THIENEN in het laatste nummer van het *Tijdschrift*, meen ik te moeten opmerken, dat de diagnose „vlektyphus zonder exantheem”, blijkens mijn ervaring bij de huidige epidemie te Rotterdam opgedaan, te positief is. Het komt namelijk bij kinderen af en toe voor, dat in de allereerste dagen der ziekte een exantheem optreedt, dat buitengewoon weinig ontwikkeld en zeer vluchtig is. Het patiëntje, waarover VAN THIENEN schreef, was al drie dagen ziek, vóórdat geneeskundige hulp werd ingeroepen; het is m. i. gezinszins buitenge-